

Hafnarfjarðarbær
Berglind Guðmundsdóttir
Strandgötu 6
220 HAFNARFJÖRÐUR

Garðabær, 15. janúar 2024
Málsnúmer: 202312-0002
SS/LA

Efni: Umsögn um skipulags- og matslýsingu fyrir endurskoðun á Aðalskipulagi Hafnarfjarðar 2023-2040

Vísað er í tölvubréf frá Hafnarfjarðarbæ í gegnum Skipulagsgátt, dags. 1. desember 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um drög að skipulags- og matslýsingu fyrir heildarendurskoðun á aðalskipulagi Hafnarfjarðar.

Náttúrufræðistofnun hefur farið yfir framangreinda skipulagslýsingu og telur, með hliðsjón af hlutverki stofnunarinnar, að í henni komi fram það helsta sem þarf að fjalla um í frekari vinnu við endurskoðun aðalskipulagsins. Stofnunin vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri:

Stefnumótun um verndun náttúru og sjálfbæra auðlindanýtingu sem hefur áhrif á landnotkun af ýmsum toga er mikilvægur þáttur við undirbúning aðalskipulags. Ærið tilefni er fyrir sveitarfélagið að móta sér stefnu um verndun og endurheimt líffræðilegrar fjölbreytni og innleiða í áherslu aðalskipulagsins enda sveitarfélög með mikilvægt hlutverk (ekki síst með skipulagsskyldu sinni) við að vinna gegn hnignun líffræðilegrar fjölbreytni sem er ein stærsta umhverfisvá samtímans samhliða og í nánú sambandi við áhrif loftslagsbreytinga. Í drögum að nýrri landsskipulagsstefnu sem kynnt hafa verið í samráðsgátt stjórnvalda er lögð mikil áhersla á líffræðilega fjölbreytni.

Almennt vill Náttúrufræðistofnun benda á að í lögum um náttúruvernd nr. 60/2013 er að finna ýmis ákvæði sem eru leiðbeinandi um hvernig ber að nálgast vernd náttúruminja (s.s. lífríkis, jarðminja og landslags). Náttúrufræðistofnun leggur áherslu á að í allri matsvinnu/skipulagsvinnu sé skoðað hvernig framkvæmdir/skipulag samræmast almennum markmiðum laganna sem koma fram í 1., 2. og 3. gr. þeirra, 1. gr. (Markmið laganna), 2. gr. (Verndarmarkmið fyrir vistgerðir, vistkerfi og tegundir) og 3. gr. (Verndarmarkmið fyrir jarðminjar, vatnasvæði, landslag og víðerni). Einnig þarf að skoða einstakar greinar sem geta átt við. Hér má t.d. nefna greinar 6. til 12. um meginreglur hvað varðar náttúru- og umhverfisvernd, 14. gr. um hlutverk náttúruverndarnefnda, kafla IV um almannarétt, útivist og umgengni, kafla IX um friðun vistkerfa, vistgerða og tegunda, 61. gr. um sérstaka vernd vistkerfa, jarðminja o.fl., 63. grein um framandi lífverur og svo auðvitað kafla XII um skipulagsgerð, framkvæmdir og fleira, greinar 68. til 73., þar sem komið er inn á gerð skipulagsáætlana, hönnun mannvirkja og ræktun. Við gerð skipulagsáætlana er mikilvægt að skoða áhrif skipulagsins eða hugsanlegra framkvæmda m.t.t. allra framangreindra lagagreina sem ýmist geta átt við eða ekki.

Náttúrufræðistofnun vill einnig benda á að finna má ýmsar upplýsingar um náttúru Íslands á heimasíðu stofnunarinnar www.ni.is þ.á.m. eftirfarandi gögn sem geta komið að notum:

- Fjölrit nr. 54, Vistgerðir á Íslandi, (http://utgafa.ni.is/fjolrit/Fjolrit_54.pdf) og kortasjá <http://ni.is/midlun/utgafa/kort/vistgerdakort>
- Fjölrit nr. 55, Mikilvæg fuglasvæði, (http://utgafa.ni.is/fjolrit/Fjolrit_55.pdf) <http://ni.is/dyr/fuglar/mikilvaeg-fuglasvaedi>

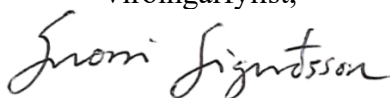
Í sveitarfélaginu eru fundarstaðir sjaldgæfra plöntutegunda sem eru friðaðar skv. auglýsingu nr. 1385/2021 og/eða eru á valista. Við skipulagsáform við og í næsta nágrenni við fundarstaðina þarf að tryggja verndun þessara tegunda. Náttúrufræðistofnun er tilbúin til frekari ráðgjafar um þetta atriði.

Eins og fram kemur í skipulagslýsingunni er töluvert um bæði jarðminjar og vistgerðir sem njóta verndar skv. 61. greinar laga nr. 60/2013 um sérstaka verndun. Huga þarf vandlega að skipulagi og framkvæmdum sem geta raskað þessum náttúrufræðistofnum og eins og segir í skipulagslýsingunni ástæða til að horfa til þessa við endurskoðun hverfisverndar.

Innan sveitarfélagsins eru tvö mikilvæg svæði á náttúruminjaskrá (C-hluta), þ.e. Fagravík að Straumi og Straumsvík. Sérstaða þessara svæða snýr að merkum náttúruminum, s.s. fágætar plöntutegundir, óröskuð samfelld strandlengja, einstakar sjávarfallatjarnir með dvergbleikju, hraunmyndanir með rishólum og hraunbollum. Náttúrufræðistofnun hefur í umsögnum sínum til sveitarfélagsins áður bent á mikilvægi þess að friðlýsa þessi svæði þar sem þau eru tiltölulega óröskuð og vegna sérstæðra náttúru- og menningarminja. Sama má segja um Krýsuvíkursvæðið sem nýtur þó verndar innan Reykjanesfólkvangs, en þar má finna sjaldgæfar plöntutegundir og vistgerðir, einstakar jarðminjar og menningarminjar. Þá er Krýsuvíkurborg meðal tillagna Náttúrufræðistofnunar fyrir framkvæmdaáætlun eða B-hluta náttúruminjaskrár vegna mikilvægrar sjófuglabyggðar þar sem rita, langvía og álka ná alþjóðlegum verndarviðmiðum. (<https://www.ni.is/is/midlun/natturuminjaskra/sudvesturland/krysuvikurborg>).

Náttúrufræðistofnun leggur áherslu á að allar ákvarðanir í mats- eða skipulagsvinnu byggji á sem bestum þekkingargrunni hvað varðar náttúrufræði og að alltaf sé leitað leiða til að koma í veg fyrir neikvæð áhrif á náttúruna. Náttúrufræðistofnun áskilur sér rétt til að koma að frekari athugasemdum á síðari stigum málsins og er tilbúin til frekari ráðgjafar um einstök efnisatriði ef óskað er eftir því eins og fram hefur komið í umsögninni.

Virðingarfyllt,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

